

TESZTFORMA

A

Feladatlap magyar nyelvből és irodalomból Test z maďarského jazyka a literatúry

Celoslovenské testovanie žiakov 9. ročníka základných škôl
a 4. ročníka gymnázií s osemročným vzdelávacím programom

A TESZT
KÓDJA

T9-2019

3808

Kedves Tanulók!

A magyar nyelvi és irodalmi feladatlapot kaptátok kézhez.

A feladatlap három kiinduló szöveget és 30 feladatot tartalmaz:

- 20 zárt végű, feleletválasztó feladatot, amelyek négy válaszlehetőséget tartalmaznak, melyek közül csak egy a helyes.

- 10 nyílt végű, feleletalkotó feladatot, amelyekre rövid, egy vagy két szóból álló választ kell adnotok.

Írjatok olvashatóan! A nyelvtani és helyesírási kérdésekre csak a nyelvtanilag és helyesírásiilag pontosan leírt választ fogadjuk el.

Válaszaitokat először a tesztfüzetbe jelöljétek be, majd másoljátok át a válaszadó lapra. Csak a válaszadó lapra helyesen felírt válaszokat értékeljük.

Minden helyes választ egy ponttal értékelünk. A feladatokat figyelmesen olvassátok el!

A feladatlap kidolgozására 70 perctek van.

Sok sikert kívánunk!

1. kiinduló szöveg

Egy katonaének (részlet)

Jó szerecsen lovak alattok ugrálnak,
hogyha trombita riadt;
Köztök ki strázsát áll, ki lováról leszáll,
nyugszik reggel, hol virradt,
Midőn éjten éjjel csataviseléssel
mindenik lankadt s fáradt.

Az jó hírért-névért s az szép tisztességért
ők mindent hátra hadnak,
Emberségről példát, vitézségről formát
mindeneknek ők adnak,
Midőn mint jó rárók, mezőn szélyvel járók,
vagdalkoznak, futtatnak.

Ellenséget látván örömmel kiáltván
ők kopiákat törnek,
S ha súlyosan vagy az dolog harcokon,
szólítatlan megtérnek,
Sok vérben fertezvéen arcul reá térvén
űzöt sokszor megvernek.

Az nagy széles mező, az szép liget, erdő
sétáló palotájok,
Az utaknak lese, kemény harcok helye
tanuló oskolájok;
Csatán való éhség, szomjúság, nagy hévség
s fáradság: múltságok.

Az 1. kiinduló szöveghez a 01–07. feladat tartozik.

01. Melyik a hamis állítás?

- A A vers a végvári vitézek erkölcsi értékeit ünnepli.
- B Nehéz a katonai szolgálat, éjszaka is virrasztani kell.
- C A katonákat honvágy gyötri, nem érzik jól magukat a harcmezőn.
- D A katonák örömmel küzdenek, pedig a harc súlyos veszteségekkel jár.

02. Mi a jelentése a kiinduló szöveg alábbi részletében található metaforának?

*Az nagy széles mező, az szép liget, erdő
sétáló palotájok.*

- A a katonák táborhelyét körülvevő természet
- B várudvar, ahol a katonák pihennek
- C műterem, ahol alkotni lehet
- D gyönyörű épület

03. Melyik állítás igaz a kiinduló szöveg szerzőjéről?

- A Az első európai rangú költőnk, latin nyelvű világi líránk megteremtője.
- B Hőskölteményét vele azonos nevű, törökverő dédapjáról írta.
- C Vitézi, szerelmes és vallási témájú versei tették ismertté.
- D Egyik versében saját kívánt hősi halálát írja le.

04. Válaszd ki a kiinduló szövegre is érvényes Balassi-strófa rímképletét!

- A abacbc
- B ababdb
- C abbcbbdbb
- D aabccbddb

05. Melyik a hamis állítás a *vitézségről* szóról?

- A magas hangrendű
- B összeolvadás található benne
- C a szóelemzés elve szerint írjuk
- D öt zöngés mássalhangzót tartalmaz

06. Mi az aláhúzott szó szófaja a kiinduló szöveg alábbi részletében?

Az *útaknak lese, kemény harcok helye*
tanuló oskolájok;

_____

07. A kiinduló szöveg alábbi részlete egy időhatározói alárendelő összetett mondat. Melyik utalószó hiányzik belőle?

S ha súlyosan vagon az dolog harcokon, szólítatlan megtérnek.

_____

2. kiinduló szöveg

A japánok teája

A teázás Japánban szertartássá vált. A kezdeti, igen bonyolult szertartás csak a legelőkelőbb körökben volt divatos. Folyamatát egyszerűsítették, később pedig Sen No Rikjú (1521–1591) tökéletesítette.

A teaszertartás helye a teaház, japán neve szukija, melynek berendezését szigorú szabályok írják le. Kezdetben, majd a szegényebb rétegeknél a későbbiekben is, a fogadószoba egy része volt, amelyet vékony fallal választottak le. Berendezése és formája az udvaron álló teaházéval azonos. Ezt a leválasztott részt kakoinak (zárkának) hívták. Az egyszerű polgári családoknál ilyen kakoikban folyik ma is a teaszertartás.

Az önálló teaház a kert közepén áll. A lakóépülettel ösvény, japánul radzsi köti össze.

A kert és az ösvény feladata megszakítani a vendégek számára az összeköttetést a külvilággal, kikapcsolni a mindennapi élet gondjaiból, felkészíteni őket a teázásban való elmélyülésre, amelyet a szertartás vált majd ki a jelenlevőkből. Ezért a kertet és a kerten át vezető ösvényt nagyon gondosan tervezik. A kertet lehetőség szerint örökzöld fákkal telepítik be. A sűrű lombzaton keresztül a fény tompán szűrődik az útra, amelynek minden egyes köve más és más. Az út mentén moha lepte kőlámpások állnak. Ezáltal annak ellenére, hogy a teaház a városban van, mégis mintegy erdőben érzi magát az ember, távol a civilizáció porától és zajától. Rikjú szerint a radzsin való haladás a legteljesebb magányosság érzetét kelti.

A 2. kiinduló szöveghez a 08–14. feladat tartozik.

08. Melyik állítás igaz általában a teaházakra a kiinduló szöveg alapján?

- A Az önálló teaház falai mindig vékonyak.
- B A teaház mindig a fogadószoba leválasztott része.
- C A teaházat mindig kőlámpásokkal díszítik.
- D A teaház berendezése mindig meghatározott.

09. A kiinduló szöveg alapján a teaszertartás célja az, hogy az ember:

- A erdőben érezze magát.
- B magányosnak érezze magát.
- C elmerüljön a teaivás szertartásában.
- D harmóniába kerüljön a természettel.

10. Melyik állítás nem igaz?

- A A polgári családok is végeznek teaszertartást.
- B A teaszertartást valamikor 1521 és 1591 között tökéletesítették.
- C A teaszertartás új változata a mai napig használatos Japánban.
- D Sen No Rikjú egyszerűsítette a teaszertartás folyamatát.

11. Mi jellemzi a radzsit a szöveg szerint?

- A** Általában örökzöld fák veszik körbe.
- B** Különböző moha lepte kövekből van kirakva.
- C** Az esti sötétség miatt lámpások kellene a megvilágításához.
- D** A teaházat köti össze a szukijával.

12. Mi az oka, hogy a teaház kertjének kialakítását alaposan megtervezik?

- A** Mert az áthaladó embereket fel kell készíteni a teaszertartásra.
- B** Mert a bonyolult szertartások ezt írják elő.
- C** Mert Sen No Rikjú terveit kell követniük.
- D** Mert kialakításának ugyanolyannak kell lennie, mint a kakoinak.

13. Mi a fogadószobában található *teaház* japán neve?

---

14. Válaszd ki azt a kifejezést, amely minőségjelzőként egy másik minőségjelző bővítményeként szerepel az alábbi mondatban!

Az egyszerű polgári családoknál ilyen kakoikban folyik ma is a teaszertartás.

---

3. kiinduló szöveg

Csokoládémúzeumi kiállítás – szabadidős program

PRALINÉTÚRA:

Tökéletes program családok számára.

A túra a csokoládé-szökőkútnál kezdődik. Ezután közös sétát teszünk a Csokoládék terén, ahol századfordulós csokoládéboltok kirakatait tekinthetik meg a látogatók, csokoládékóstolóval egybekötve.

Saját csokoládéjukat is elkészítik a résztvevők: süteményből készült tálkába csorgatnak csokoládét, azt különböző fűszerekkel díszíthetik. Amíg a csokoládé megszilárdul, addig minden látogató beül a Filmmúzeumba, ahol egy izgalmas film mutatja be a csokoládé történetét. Közben csokoládékóstolók színesítik a programot.

A program végén megnézzük az első csokoládébolt berendezésének korhű másolatát, a látogatók pedig kedvükre vásárolhatnak a Csokoládémúzeum mintaboltjában.

Gyerekjegy (12 éves korig): 8,90 €/fő

Felnőttjegy: 9,90 €/fő

Programjainkat iskoláskortól ajánljuk!

FEJEDELMI TÚRA:

A Fejedelmi túra első része megegyezik a Pralinétúrával.

A Csokoládémúzeum mintaboltjában tett látogatás után a résztvevőket a Rákóczi Lovagteremben gyertyafényes, terített asztal várja. Csokoládék és a ház specialitása, egy fenséges meleg sütemény kerül az asztalra.

Gyerekjegy (12 éves korig): 10,90 €/fő

Felnőttjegy: 11,90 €/fő

DELI'DO EXTRA TÚRA:

A látogatókat a múzeum fogadóhelyiségében várjuk.

Egy rövid történeti áttekintés és az első kóstoló után filmvetítés következik, amely bevezet minket a csokoládéépítés rejtjelmeibe.

Feltűrjük ingünk ujját, mert ezután komoly alkotómunkát végzünk: csokoládé-képeslapot készítünk. Éhségünk csillapítására terített asztal és a ház specialitása, egy igazi ínycsokoládés sütemény vár minket.

A program ára egységesen: 11,90 €/fő

A programra csoportos jelentkezést várunk.

A 3. kiinduló szöveghez a 15–21. feladat tartozik.

15. Melyik programot nem tartalmazza a Pralinétúra?

- A a csokoládékészítést
- B a csokoládé-szökőkút megtekintését
- C több régi csokoládébolt meglátogatását
- D a Csokoládémúzeum mintaboltjának felkeresését

16. Mi a közös mindhárom túrában?

- A vacsorával érnek véget
- B filmnézést tartalmaznak
- C meglátogatják a Csokoládék terét
- D a csokoládé-szökökútnál kezdődnek

17. Melyik állítás igaz a Fejedelmi túrára?

- A a belépőjegyek ugyanannyiba kerülnek, mint a Deli'do extra túráéi
- B a gyerekjegy drágább, mint a Praliné felnőttjegy
- C csak az árban tér el a Pralinétúrától
- D csak csoportos jegyet lehet venni

18. Milyen szókép található a következő mondatban?

A Csokoládémúzeum mintaboltjában tett látogatás után a résztvevőket a lovagteremben terített asztal várja.

- A megszemélyesítés
- B metafora
- C alliteráció
- D hasonlat

19. Milyen a mellékmondat fajtája az alábbi összetett mondatban?

Mivel rossz idő van, elmarad a kirándulás.

- A tárgyi
- B okhatározói
- C alanyi
- D célhatározói

20. Írd le a vár ige E/2. személyű alakját kijelentő módban, múlt időben és határozott ragozásban!

_____

21. Írd ki a melléknevet az alábbi mondatból!

A Csokoládémúzeum mintaboltjában tett látogatás után a résztvevőket a Rákóczi Lovagteremben gyertyafényes, terített asztal várja.

_____

22–30. feladat

22. Melyik műfaj meghatározása a következő?

Nagy terjedelmű, verses formában megírt történet. Rendkívüli képességekkel rendelkező hőst az istenek is támogatják, és nagy, az egész közösség számára jelentős tetteket visz véghez.

- A eposz
- B mítosz
- C legenda
- D himnusz

23. Melyik állítással jellemezhetnénk Ady Endrét?

- A „Poeta doctus“-nak is nevezték.
- B A magyar szimbolista költészet legjelentősebb képviselője.
- C Nyelvművelőként az anyanyelv fontosságát hirdette.
- D Szomorkás hangulatú impresszionista művei tették ismertté.

24. Párosítsd a bal oszlopban lévő idegen kifejezésekhez a jobb oszlopban található magyar megfelelőiket! Írd a számok mellé a megfelelő betűket!

1. curriculum vitae	A. képeslap
2. ars poetica	B. áthajlás
3. razglednica	C. önéletrajz
4. enjambement	D. költői hitvallás

_____

25. Ki írta a következő műveket: *Szép Ilonka*, *A merengőhöz*, *A bűvár Kund*?

(A szerző egész nevét írd le!)

_____

26. Ki írhatta, és melyik verséből idéztük ezt a sort:

*A szeptemberi bágyadt búcsuzónál
Szeme színére visszarévedek.*

- A Petőfi Sándor: Szeptember végén
- B Petőfi Sándor: Itt van az ősz
- C Juhász Gyula: Milyen volt...
- D Ady Endre: Párisban járt az ősz

27. Melyik szereplőről van szó?

Merániai hercegnő, a király felesége. Nem törődik az ország sorsával, csak a személyes jóléte és szórakozása érdekli. Öccse az ország második emberének feleségét próbálja elcsábítani.

- A Lilla
- B Noémi
- C Melinda
- D Gertrudis

28. Ha betűrendbe sorolod a következő szavakat, melyik lesz az 5. szó? Írd le!

felemás, fokozzák, formájú, felére, férfiak, formára

_____

29. Írd le a *strucctoll* kifejezés *-val* toldalékos alakját!

_____

30. Melyik a helyes i-képzős alak?

- A Szabó gyula utcai
- B szabó gyula utcai
- C Szabó Gyula utca-i
- D Szabó Gyula utcai

Vége a tesztnek

Felhasznált irodalom

Balassi Bálint: *Egy katonaének*. <http://mek.oszk.hu/00600/00609/00609.htm> [2015. 02. 01.]

Horváth Iván, dr. (szerk.): *Teázóknak való*. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 1985. 54-55. o.

<http://www.csokolade-muzeum.hu/csokoladeturak/>, [2017.10. 12.]